

Хятадын чөлөөт бүсүүд

- Хятадын чөлөөт худалдаа, боловсруулалт,
  - экспортын бүсүүдийн ололт амжилт,
  - бодлого зохицуулалт,
  - үйл ажиллагаа
-

- Хятадын чөлөөт худалдааны бүс болон боловсруулалт экспортын бүсийн гарал үүсэл болон түүх (FTEPZs)
  - Бодлого зохицуулалт болон түүний хэрэгжүүлэлт
  - Ололт амжилт
-

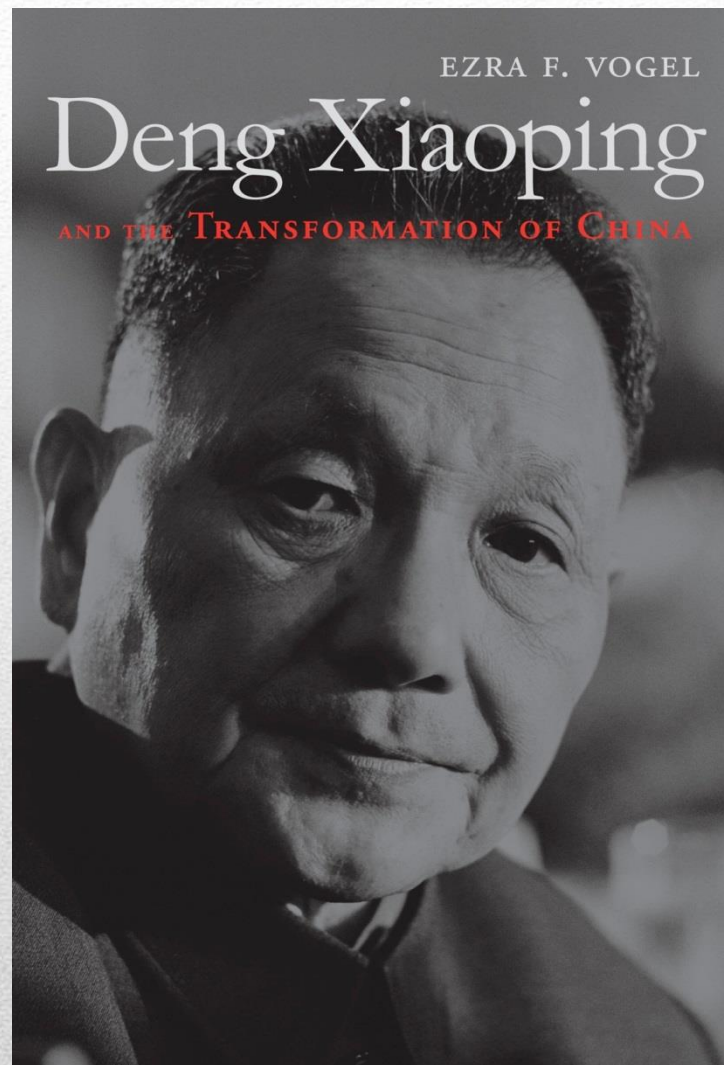

Хятадын чөлөөт худалдааны бүс
болон боловсруулалт экспортын
бүсийн гарал үүсэл болон түүх

- 1979 оноос өмнө Хятад улс эдийн засгийн нуралтын ирмэг дээр ирсэн байв.
  - 1978 оны сүүлээр шинэчлэл хийн зах зээлээ чөлөөлж эхлэснээс хойш Хятад улс сүүлийн 30 жилийн хугацаанд үнэмлэхүй их өөрчлөлт гаргаж чадсан юм.
    - (1978 оны 12 дугаар сард шинэчлэл зах зээлийн чөлөөлөлтийг Дэн Шиао Пиний тушаалаар эхлэж байсан байна.)
  - Чөлөөт бодлого нь зүүн болон өмнөд Хятадын далайн эргийн бүсүүдээс эхлэж эх газар болон хилийн бүсүүдээр үргэлжлүүлэн тэлсэн байна.
-

Дэн Сяопин

CHINA'S SHENZHEN

-A CITY UNDER REFORM AND OPENING-UP

生活在改革开放的中国深圳

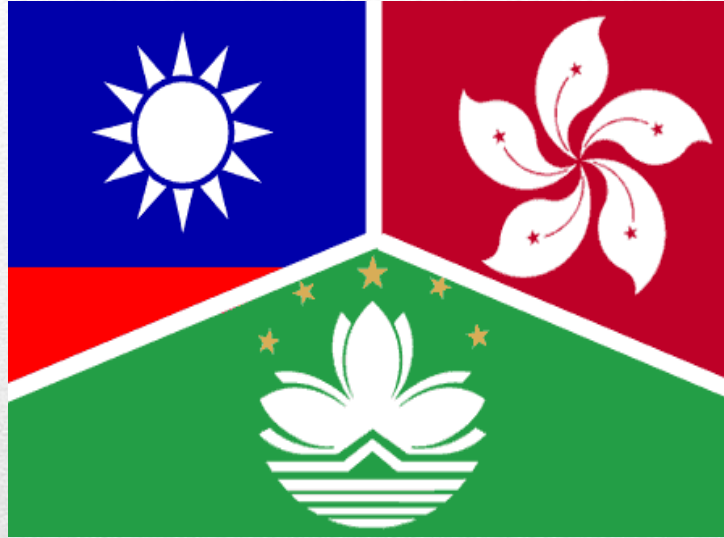
余海波 · YU HAI BO

- Хятад нэр: “改革开放”
- Англи: “Chinese Economic Reform and open up”
- Санаачлагч: Дэнг Сяопин
- Хугцаа: 1978оны 12сард
- Гол үр дүн: Үндэстний орлогыг нэмэгдүүлэх, хотуудын шинэчлэлт зэрэг
- Гол хотууд : Гуанг жоу, шэнжэн , вэн жоү зэрэг далайн бүсийн хотууд
- Статус : Хятадын үндэсний бодлого

- Хятадын шинэчлэлийн бүтээн байгуулалтыг баталгаажуулсан
- Хятадын шинж чанар бүхий социализмын онолыг бий болгосон

“Нэг улс, хоёр систем”

“Нэг улс, Хоёр систем” нь улс орныг тайван замаар нэгтгэх явдлыг хангахын тулд Хятадын Засгийн газраас тавьсан үндэсний бодлого юм. Дэн Сяопингийн онолын дагуу “нэг улс, хоёр систем” гэдэг нь нэг Хятад улсын социалист тогтолцоонд байх бөгөөд Хонконг, Макао, Тайваны анхны капиталист системийг хэвээр нь удаан хадгалж байдаг гэсэн үг юм.

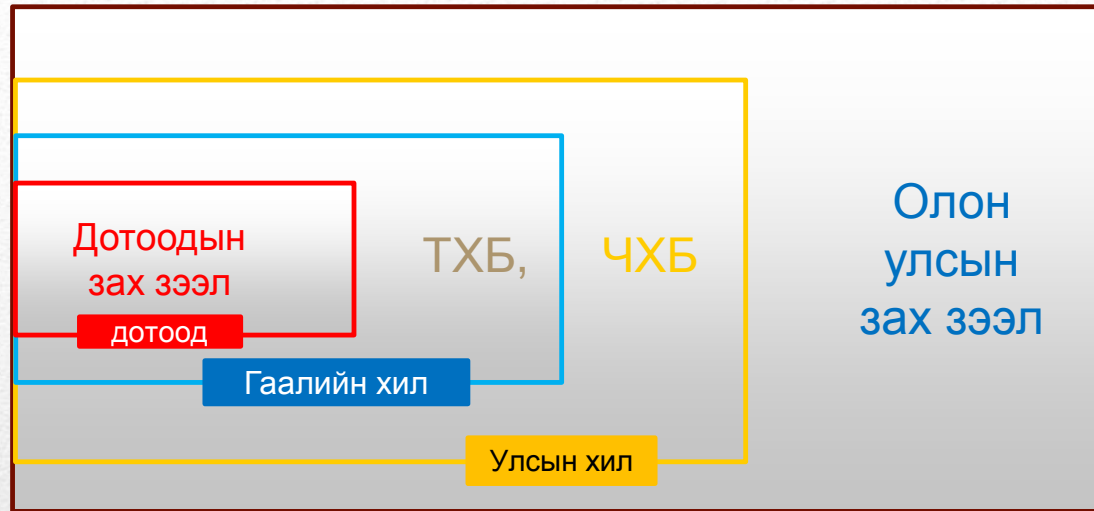

- **Чөлөөт бодлогын алхмууд:**
    - 1980 онд Шенжень, Сувдан тэнгис, Шиамен, Шантуу зэрэг газруудад эдийн засгийн тусгай бүсийг анхлан байгуулсан байна.
    - 1984 онд Шанхай, Тиэнжин болон Гуанжоу зэрэг эргийн бүсийн 14 хотууд баталгаат бүс байгуулахаар сонгогдсон байна.
    - 1984 онд Эдийн засаг болон Технологи хөгжлийн бүсүүд гарч ирсэн байна. Ингээд Хятадад 17 гаруй эдийн засгийн болон өндөр технологийн бүсүүд байгуулагдсан.
    - 1990 онд Шанхайн өргөтгөл Пудун дүүрэг шинээр байгуулагдав.
    - 1990 онд 15 худалдааны чөлөөт бүс байгуулагдсан ба үүнээс хамгийн амжилттай ажилласан нэг жишээ бол Шанхайн “Вай Гоо Чиао” худалдааны чөлөөт бүс юм.
    - 1992 оноос эхлэн хөрш зэргэлдээх улс орнуудад зориулан хилийн бүсүүдэд эдийн засгийн хамтын ажиллагааг эхлүүлсэн.
    - 1996 оноос Янзе голын хавцал аажмаар нээгдсэн
-

- 2000 оноос боловсруулалт экспортын бүсүүд аж ахуйн нэгжүүдэд хөнгөлөлт үзүүлж эхэлсэн.
  - 2001 онд Хятад дэлхийн худалдааны байгууллагад элссэн
  - 2001 онд Хятадын баруун болон зүүн хойд бүсүүдийг эрчимтэйгээр өргөн далайцтай хөгжүүлэх бодлого баримтлаж эхэлсэн.
  - 2008 оноос гол бүсүүдийн хөгжлийн мастер төлөвлөгөө батлагдсан. Үүнд Хятадын Янзе Дельта, Сувдан тэнгис Дельта, Бохир тэнгис Дельта, Тайваний баруун эрэг, умардын “Гүлф” эдийн засгийн бүс зэрэг идэвхтэй үйл ажиллагаатай газруудыг хамарсан.
  - 2013 онд Хятадын худалдааны яам, ШанХай хотын ардын Засгийн газрын хамтарсан хурлаар Шанхай хотод чөлөөт худалдааны бүс байгуулах шийдвэр гарсан.
-

Хятадын TFZ,FTZ ын тодорхойлолт

ТХБ,TFZ,BA нь Гаалийн газрын хяналт шалгалт зөвшөөрлөөр урт хугацаанд бб хадгалах боломжтой газрыг хэлнэ.(хилийн дотор гаалийн бүс дотор)

ЧХБ,FTZ байгуулагдхаас өмнө ТХБ нь хамгын чөлөөт бүс газар байсан.Бүтэцийн хувьд ЧХБ нь одоо байгаа ТХБ –үүдийн нэгтгэл бөгөөд.Бодлогын хувьд ЧХБ нь ТХБ ийн сайжруулсан хувилбар.(хилийн дотор гаалийн бүсийн гадна)

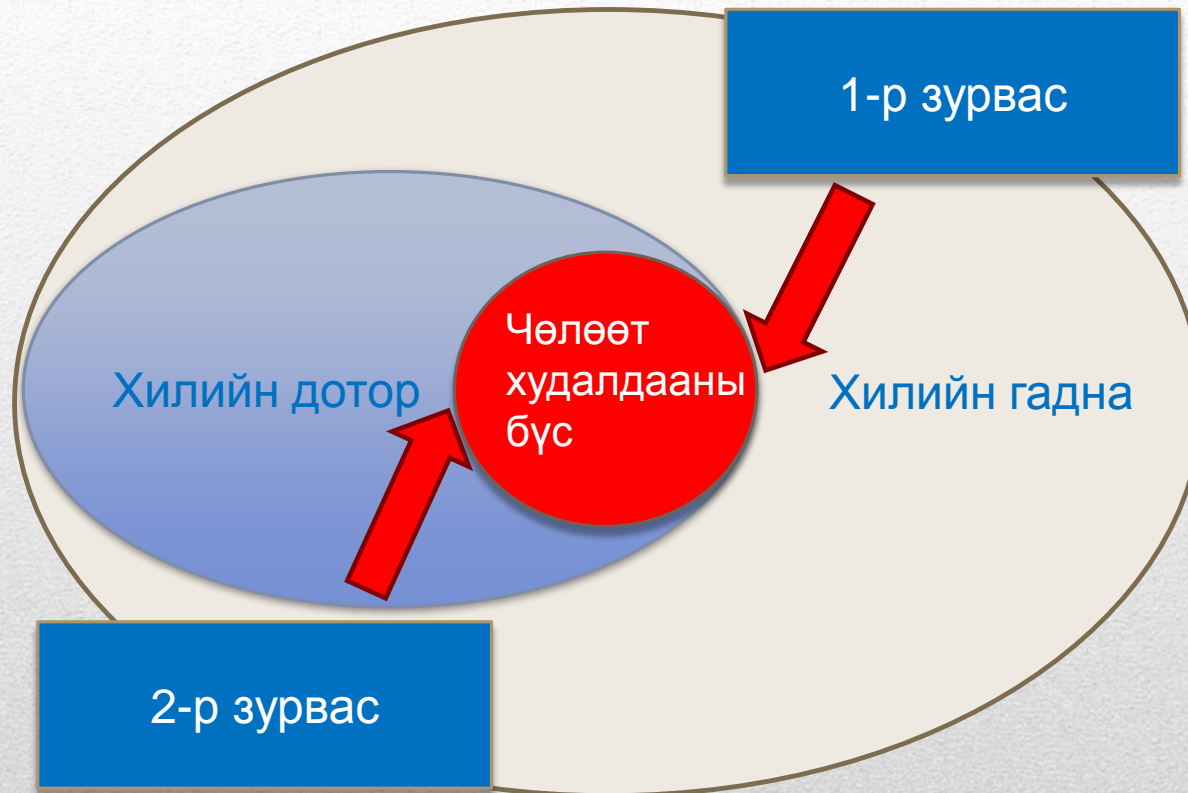

		FTA	FTZ
Ялгаа	Гол үүсвэр	Олон улс (эсвэл газар нутаг)	Нэг улс (эсвэл газар нутаг)
	Хамрах хүрээ	Хоёр буюу түүнээс дээш гаалийн бүс	Гаалийн газрын доторх Жижиг хэсэг талбай
	Олон улсын практикт дагуу	WTO	WCO
	Гол бодлого	Худалдааны бүсийн гишүүдийн хоорондын худалдаа, тарифын саад тотгорыг багасгах, гадаад худалдааны бие даасан бодлогоо хадгалах	Гаалийн баталгаат татварын хөнгөлөлттэй бодлого, орлогын албан татварын хөнгөлөлттэй хөрөнгө оруулалтын бодлого гэх мэт
	Эрх зүйн үндэс	Хоёр буюу олон талт гэрээ хэлэлцээр	Дотоодын хууль тогтоомж
Адил талууд		Аль аль нь гадаад худалдааны зардлыг бууруулах, гадаад худалдаа Олон улсын бизнесийн хөгжилийг дэмжих явдал юм	

Free Trade Area & Free Trade Zone

Хятадын TFZ,FTZ ын тодорхойлолт

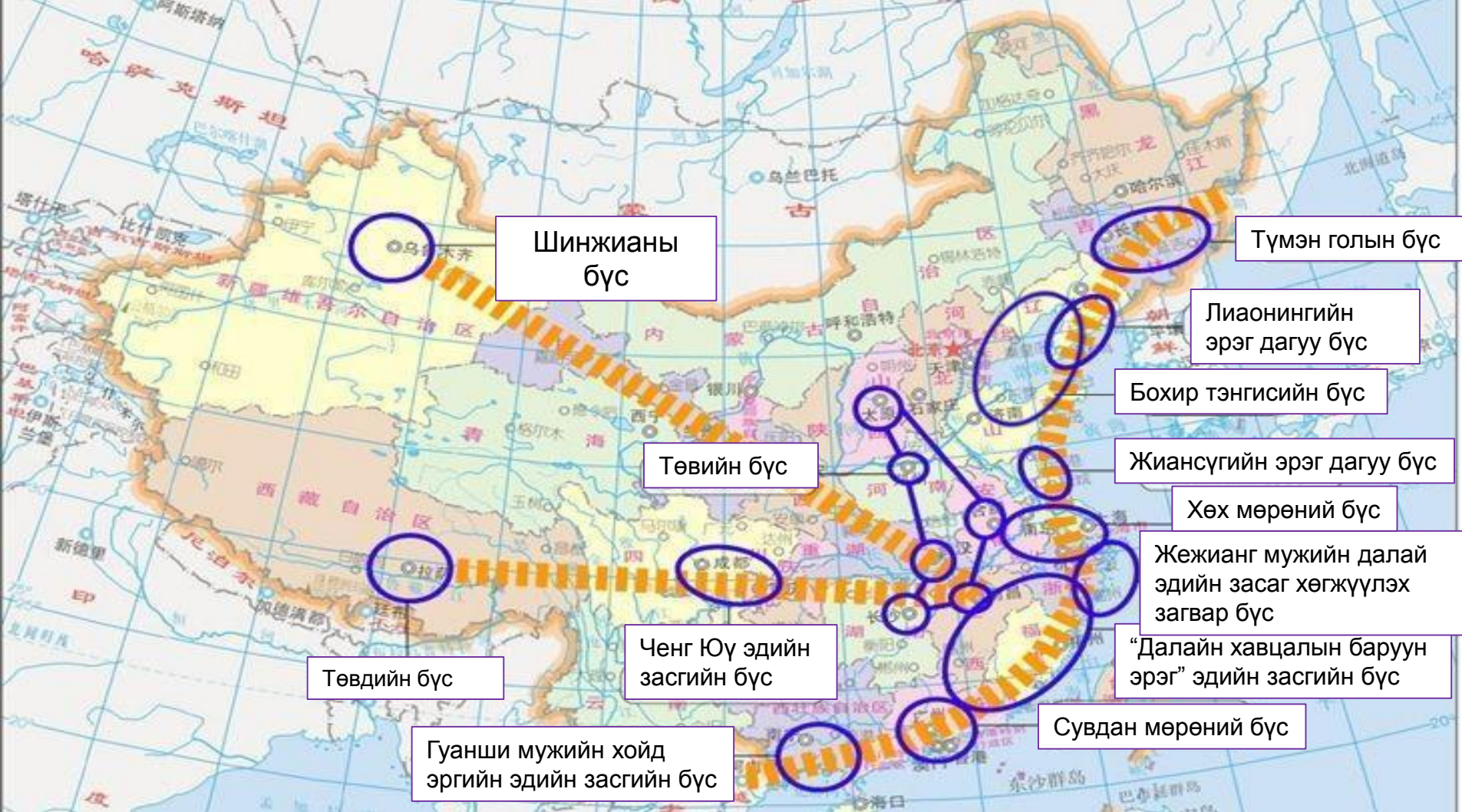

Шинэчлэлийг гүнзгийрүүлэх бодлогыг шинэ удирдагч нар хэрэгжүүлсэн.

- Орчин үеийн зах зээлийн системийг сайжруулах
  - Татварын болон төсвийн бодлогын системийг гүнзгийрүүлэх
  - Чөлөөт эдийн засгийн шинэ системийг цогцлоон бүтээх
-

ХЯТАДЫН ШИНЭЧЛЭЛ БОЛОН ЧӨЛӨӨТ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТУХАЙ ТОЙМ

Чөлөөт худалдааны бүс	<ul style="list-style-type: none"> • 1990 оноос • Шенжений эдийн засгийн бүсийн эрэг дагасан хотуудыг улам чөлөөлөх тал дээр анхаарсан.
Экспорт боловсруулалтын бүс	<ul style="list-style-type: none"> • 2000 оноос эхлэлтэй • Боловсруулалт болон худалдааг хөнгөвчлөх тал дээр анхаарсан
Баталгаат ложистик парк	<ul style="list-style-type: none"> • 2003 оноос • Чөлөөт худалдааны бүс боомтуудыг нэгтгэх үйл ажиллагааг нь уялдуулах болоод ОУ-ын ложистикийг хөгжүүлэх тал дээр анхаарсан.
Хил дамнасан аж үйлдвэрийн бүс	<ul style="list-style-type: none"> • 2003 оноос • Хил дамнасан боловсруулах болон худалдааны бүсийг хөгжүүлэх тал дээр анхаарсан
Чөлөөт худалдааны боомт	<ul style="list-style-type: none"> • 2005 оноос • Олон улсын ложистикийг хөгжүүлэх болон боомтын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх дээр анхаарсан
Чөлөөт худалдааны цогцолбор бүс	<ul style="list-style-type: none"> • 2006 оноос • Хуурай газрыг чөлөөт бодлогод хамруулах хуурай газрын гадаад худалдаанд хөнгөлөлт үзүүлэх тал дээр анхаарсан

ОДООГИЙН БАЙГАА ЧӨЛӨӨТ ХУДАЛДАА,
ЭДИЙН ЗАСАГ, БОЛОВСРУУЛАЛТЫН БҮСҮҮД

ЧӨЛӨӨТ ХУДАЛДАА, ЭДИЙН ЗАСАГ, БОЛОВСРУУЛАЛТЫН БҮСҮҮД НЬ ХЯТАДЫН ХАМГИЙН АНХДАГЧ НАР ЮМ

Хятадын хамгийн амжилттай ТХБ “Вай Гоо Чиао” 1990 онд байгуулагдсан.

1990 оноос өдгөөг хүртэл онцгой нөхцөл шаардлага, орчин тойрон, цаг хугацаа болон үеүүдэд төрөл бүрийн ялгаатай загварууд ашигласаар байна.

Хятадын чөлөөт бүсүүд нь чөлөөт худалдаа, экспорт, боловсруулалт зэргээс эхлэж байсан.

- Чөлөөт бүсүүдийн нэгдсэн бодлого Олон улсын туршлага дээр тулгуурласан
- Гаалийн хилээс гадагш улсын хилээс дотогш хяналтын бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

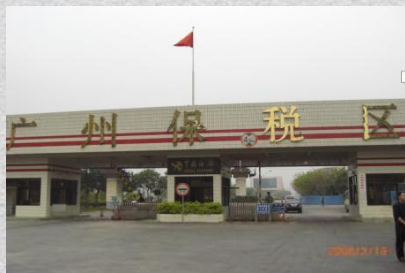

1990-ЭЭД ОН БУЮУ ЧӨЛӨӨТ ХУДАЛДААНЫ БҮСИЙН ЭХЭН ҮЕ

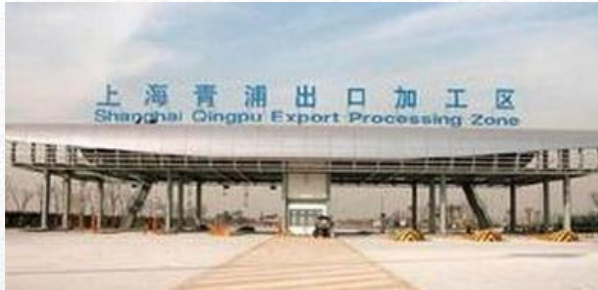
Шенжень Шатуу Жао
Чөлөөт худалдааны бүс
1990 онд зөвшөөрөгдсөн.

- Шенжень тарифын хөнгөлөлттэй бүсээс 90-ээд оны эдийн засгийн бүс эхлэсэн.
- 14 чөлөөт худалдааны бүсийг араасаа дагуулсан
- Эдгээрээс ихэнхи нь Шенжень эдийн засгийн бүс болон эргийн хотуудаар байрладаг.
  - Эрт чөлөөлөгдсөн бүсүүдийн эдийн засаг болон боомтын орчин нөхцөлд суурилсан.
  - Чөлөөт эдийн засгаа хөгжүүлэх

2000-ААД ОНЫ ҮЕ: ЭКСПОРТ, БОЛОВСРУУЛАЛТЫН БҮС

- 90-ээд оны үед экспорт боловсруулалтын бүс нь боловсруулалт худалдааны бүс байдалтайгаар асар хурдацтай хөгжиж байв.
  - Төвлөрсөн процесс нь гаалийн хяналтын процессыг асар их хэмжээгээр хөнгөвчилж өгдөг.

- 2001-2009 онуудын хооронд нийт 45 экспорт боловсруулалтын бүс байгуулагдсан

- Хятадын эрэг дагуу бүсүүдээс эх газрын бүсүүд рүү шилжиж байна.

- Урьд нь экспорт боловсруулалт хийдэг байв
- Эдүгээ ложистик болон бусад үйлдвэрлэлтийн үйлчилгээг үзүүлж байна.

**Бодлого зохицуулалт болон
түүний хэрэгжүүлэлт**

КИТОГИЙН КОНВЕНЦИЙН ТУХАЙ

- **(Киотогийн конвенци) гэдэг нь гаалийн процессыг хялбаршуулах хооронд нь уялдуулах ОУ-ын конвенци юм.**
  - 1974 оноос Дэлхийн Гаалийн Байгууллага (WCO) ашиглаж эхлэсэн ба түүнээс хойш 1999 онд дахин нэг шинэчлэлт хийсэн байсан.
  - Киотогийн шинэчлэгдсэн конвенци (эсхүл РКС) нь 2006 оноос эхлэн ашиглагдаж эхэлсэн.
  - Чөлөөт бүс гэдэг нь ерөнхийдөө гэрээлэгч талуудын бараа бүтээгдэхүүнээ нэвтрүүлэх, импортын гаалын татвар болон гаалийн хилээс гадагш орших газар нутгийг хэлнэ.
- **Хятадын Чөлөөт худалдаа, эдийн засаг, боловсруулалтын бүсүүд нь үндсэндээ Киотогийн шинэчлэгдсэн конвенцид тулгуурласан бодлого хэрэгжүүлдэг.**

- **Бараа бүтээгдэхүүнийг хүлээн зөвшөөрөх**

- Гадаадаас шууд импортлон ирсэн бүтээгдэхүүн болон гаалийн хилээс авчирсан бүтээгдэхүүнүүд байж болно.
- Бүтээгдэхүүнүүд нь чөлөөт бүсүүдэд нэвтэрсний дараа дотоодын болон импортын татвараас чөлөөлөгдөх эрхтэй байж болно.

- **Чөлөөт бүсэд ашиглагддаг бүтээгдэхүүнүүд**

- Үндэсний хууль тогтоох байгууллага чөлөөт бүсийн дотор гаалийн болон бусад татвараас чөлөөлөгдөж болох талаар нөхцөл байдалд тохируулан жагсаалт гаргасан байна.

- **Гааль татварын үнэлгээ**

- Үндэсний хууль тогтоох байгууллага бараа бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ, үнэ өртөг дээр тулгуурлан түүний чөлөөт бүсэд импортын болон дотоодын татвараас хөнгөлөх чөлөөлөх эсэх асуудлыг тодорхой болгоно.
  - Үндэсний хууль тогтоох байгууллага чөлөөт бүсэд үйлдвэрлэсэн боловсруулсан бараа бүтээгдэхүүнүүдийн импортын болон дотоодын татварын тоо хэмжээг тогтооно.
-

FTERZ НЬ ХЭРХЭН АЖИЛЛАХ ВЭ?

- Хятад улсын газар нутаг дээр байгуулагдсан
- Бүсийн бүтээгдэхүүнүүд нь Хятад улсын гаалийн хилээс гадагш орших ба энгийн гаалийн хяналтаас чөлөөлөгдсөн.

- Бараа бүтээгдэхүүн нь Хятадын худалдаанд нэвтрэх үед л татвар төлнө.

- Орж гарахад чөлөөтэй, бүс болон хилээс гадагш хооронд онцгой давуу эрхтэй, гадаадын бүтээгдэхүүн, бие бүрэлдэхүүнд тусгай хөнгөлөлттэй.

- Үйлдвэрлэгч нарт импортлож ирсэн тоног төхөөрөмж, машин механизмд татвар төлөхгүй байх боломжийг олгосон.
-

▪ **Татварын хөнгөлөлт чөлөөлөлт**

- Экспортлож буй бүтээгдэхүүнд гаалийн татвар төлөхгүй
- Бүсийн дотор арилжигдсан бүтээгдэхүүнд НӨАТ Ноогдуулахгүй

▪ **Дутагдалтай тал**

- Орон нутгийн худалдан авагчдын хувьд орон нутгаас худалдан авсан бүтээгдэхүүн нь экспортлогдсон бүтээгдэхүүнээр тооцогдоно.

▪ **Гаалийн татварыг хойшлуулах**

- Бүсэд импортоор нэвтрэн орсон гадаадын бүтээгдэхүүний тоо хэмжээнээс хамаарч бүтээгдэхүүн нь Хятадын зах зээлд нэвтэрсний дараа татвараа төлөх боломжтой.
-

1) Боловсруулах

- Үйлдвэрлэлт, угсралт гэх мэт..

2) Ложистик

- Агуулах, түгээлт, сав баглаа, шошгожуулалт, шинжүүлэн суулгах, боомт дах хяналт үйл ажиллагаа гэх мэт...

3) Үйлчилгээ

- Офшор худалдаа, ОУ-ын худалдан авалт, туршилт, арчилгаа үйлчилгээ, худалдаанаас хойшхи үйлчилгээ, R&D, аутсорсинг гэх мэт...

Ололт амжилт

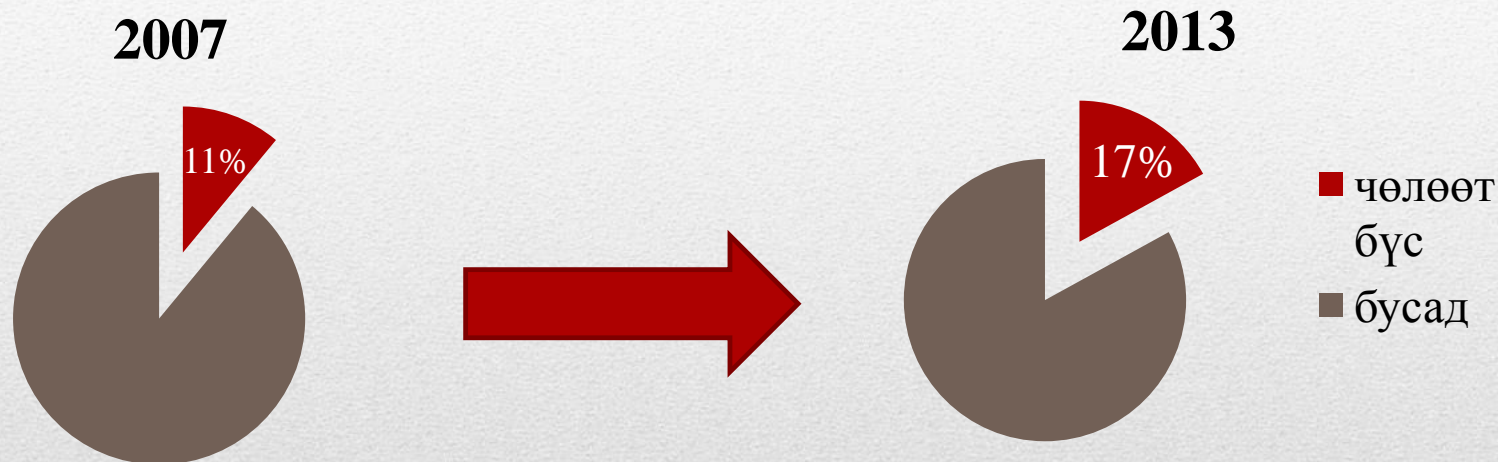

Чөлөөлөлтөөс хойш Хятад улс хаалттай эсвэл хагас хаалттай улс байснаас гадаад ертөнцөд бүрэн нээлттэй улс болтол түүхэн амжилт гаргасан юм.

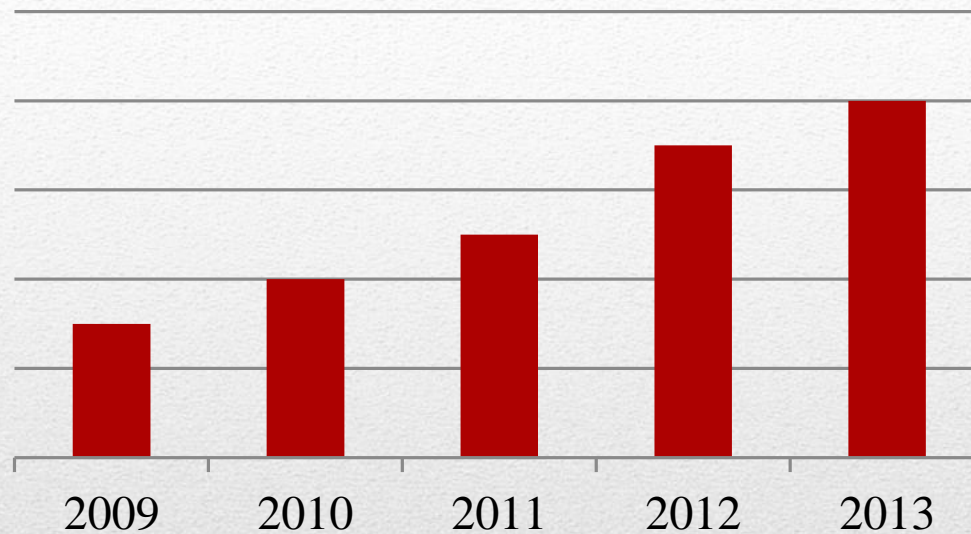
1. Гадаад худалдааг өргөтгөж байна
  2. ОУ-ын аж үйлдвэрийн хөгжлийг дэмжих
  3. Бүс нутгийн хөгжлийг түргэтгэж байна
-

Өнгөрсөн 6 жилийн хугацаанд ЧХБ-нь Хятадын гадаад худалдаан дээр эзлэх байр сууриа 6 хувиар өсгөж чадсан байна.

- Гадаадын хөрөнгө оруулалт, өндөр технологийг татаж дотоод гадаадын зах зээлийг холбож байна.
  - Хятадын гадаад худалдааны өсөлтийн гол цэг болж байна.
-

ЧХБ-ийн импорт экспорт нь 2013 оны байдлаар 2009 оноос 1,5 дахин өссөн байна.

АЖ ҮЙЛДВЭР ХӨГЖҮҮЛЭЛТИЙН ДЭМЖЛЭГ

- IT салбарын хөгжлийг дэмжих
    - Ихэвчлэн Европ, Япон, Солонгос, болон Тайваниас шилжин ирдэг
    - Дэлхийн зөөврийн компьютер, таблет компьютер, LCD, ухаалаг гар утас зэргийн боловсруулах ажил дээр голчлон суурилаж байна.
  - Эх газар дах IT салбарын ААН-үүдийн төвлөрөлийг хөгжүүлж байна.
  - Гадаадын хөрөнгө оруулалтын татах
    - (2013 оны байдлаар чөлөөт худалдааны боомт болон цогцолбор чөлөөт худалдааны бүс) 1,69 тэрбум ам.долларын бодит хөрөнгө оруулалт бүхий 2492 Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын төсөл нэвтрүүлсэн.
  - Гадаад худалдаа боловсруулалтыг сайжруулах
  - Худалдаа үйлчилгээний хөгжүүлэх
-

- Бүс нутгууд нь ОУ-ын худалдааны чухал цэг, тээвэр ложистикийн зангилаа болно.
  - Тээвэр, гааль бүрдүүлэлт болон боомтын удирлагын ажил улам хялбарших болно.
  - Илүү олон бараа бүтээгдэхүүн, ажилчид төвлөрөх болно.

- Хоорондоо адилгүй бүсүүдийн хоорон дах тэнцвэртэй хөгжил
  - Төвийн болон баруун бүсийн импорт ба экспорт нь үргэлжлүүлэн өсөх болно.
- Дотоодын татварын орлогыг нэмэгдүүлэх
  - (2013) ЧБ-ийн дотоодын татварын орлого нь: \$14.7 тэрбум
- Ажлын байрыг бий болгох
  - (2013) ЧБ дээр нийт 2 сая гаруй ажлын байр тоологдсон байна.

ШАНХАЙН FTZ

- Шанхайн эдийн засаг, санхүү, худалдаа болон ложистикийг идэвхжүүлэх
- ОУ-ын IT салбарыг шилжин ирэх суурьшихыг дэмжих
- Нээлттэй эдийн засгийг хөгжүүлэх

- 2012 онд импорт экспортын бүсүүд \$140 тэрбум доллар буюу Хятадын нийт чөлөөт худалдаа, эдийн засаг боловсруулалтын бүсүүдийн 1/4-ийг бүрдүүлж байна.

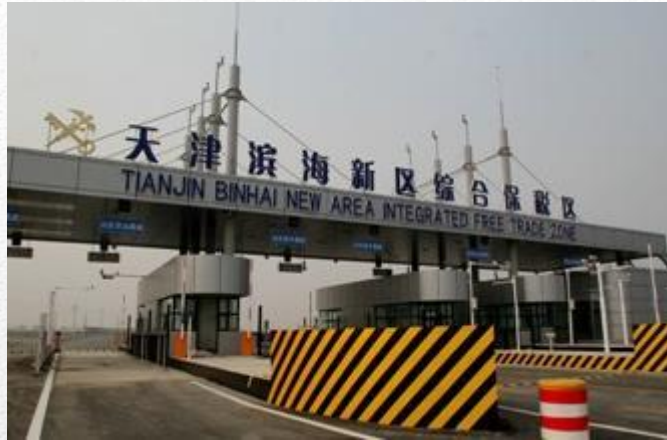

- Сүжоу:
  - Хятадын хөгжингүй бүсүүд дотроос хамгийн чухалд тооцогдох нэг хот бол Янгзе гол Дельта юм.
  - Шанхайтай ойрхон
  - Сингапуртай хамтарсан хүнд аж үйлдвэрийн хамтарсан хөрөнгө оруулалтын сантай
- Өөрчөлтийг дэмжиж боловсруулах худалдааг сайжруулна
  - Бүс дэх ААН-үүдийн 2012 оны борлуулалт: \$3.3 тэрбум доллар
- Нээлттэй эдийн засгийг идэвхжүүлэх
  - Бүсийн 2012 оны импорт экспорт: \$109.55 тэрбум доллар, өнгөрсөн жилээс 19%-ийн өсөлттэй, Хятадын ЧБ-үүдийн 1/5-ийг бүрдүүлж байна.

ТИЭНЖИНИЙ БИНХАЙ ШИНЭ БҮС FTZ

- Тиэнжин:
- 2008 онд байгуулагдсан ба Тиэнжин хотын Бинхай шинэ дүүрэгт байрлана. Нийт талбайн хэмжээ: 1.96km²
  - Хятадын орчин үеийн Аж үйлдвэрийн өлгий нутаг
  - Олон улсын боомт хот
  - Дэлхийд хамгийн эрт үүд хаалгаа нээсэн Хятадын хот
- Аж үйлдвэрийн шилжин суурьшилт болон олон улсын аэронавигацийн үйлдвэрлэлийг хөнгөвчлөнө.
  - А320 үйлдвэрлэлийн бүс болон бусад том хэмжээний аэронавигацийн төслүүдийг нэвтрүүлсэн
- Тиэнжиний нээлттэй эдийн засгийг хөгжүүлэх
  - Бүсийн 2013 оны импорт, экспорт: \$2.21 тэрбум доллар, 19.3%-ийн өсөлттэй
  - Бүсийн 2012 оны импорт, экспорт: \$1.85 тэрбум доллар (боловсруулах худалдаа: \$0.4 тэрбум; ерөнхий худалдаа: \$ 1.44 тэрбум)

- Чунчинг:
- 2010 онд байгуулагдсан, нийт талбай 10.3 km²
  - Хятадын баруун өмнөд бүсийн хамгийн чухал худалдаа болон үйлвэрлэлийн зориулалт бүхий хот
  - Төрөл бүрийн нөөцөөр баялаг, ажиллах хүч хямд
- IT салбарын ААН-үүдийг Хятадын зүүн нутгаас эх газрын баруун бүс рүү шилжин суурьшихыг дэмжинэ.
  - Бүсийн 2013 оны импорт, экспорт: \$23.12 тэрбум, 31.3%-ийн өсөлттэй
  - Бүсийн 2012 оны импорт, экспорт: \$17.6 тэрбум, 153.1%-ийн өсөлттэй

КЕЙС: ЖЕНЖОУ ШИНЖЕНЬ FTZ

FOXCONN

- Женжоу:
- 2010 онд байгуулагдсан, талбайн хэмжээ 5.07km²
  - Хэнан мужийн төв
  - Хятадын газарзүйн төв, хамгийн том зангилаануудын нэг
- Apple компанийн Foxconn боловсруулах төсөл ODM (Original Design Manufacture) захиалгыг гүйцэтгэж Хятадын зүүн хэсгээс эх газрын баруун хэсэг хүртэл нүүлгэх ажиллагааг дэмжиж байна.

Хэнан мужийн нээлттэй эдийн засгийн гол хөдөлгүүр

- Бүсийн 2012 оны импорт, экспорт: \$28.5 тэрбум (боловсруулалт худалдаа: \$26.3 тэрбум), энэ нь Хэнан мужийн талаас илүүг бүрэлдүүлж байна.

- Анх байгуулагдах үед Хэнан муж гадаад худалдаагаараа 17 дугаар байранд байдаг байсан боловч эдүгээ 12 дугаар байр хүртэл дэвшиж чадсан.

Анхаарал тавьсанд
баярлалаа
